Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра географії і методики її навчання

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Завідувач кафедри
_____ ЗАСТАВЕЦЬКА Л.Б.
"25"червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань А Освіта
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність А4 Середня освіта (Географія)
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма Середня освіта (Географія)
(найменування освітньої програми)

Мова навчання українська

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика» для студентів другого освітньо-наукового ступеня (магістра) «Середня освіта (Географія)» спеціальності А4 Середня освіта (Географія) галузі знань А Освіта.

Розробник: Любов АЛЬТГАЙМ, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики її навчання.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри географії та методики її навчання

Протокол № 13 від 25 червня 2025 року.

Завідувач кафедри географії та методики її навчання

_____ Леся ЗАСТАВЕЦЬКА.

Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Середня освіта (Географія)
2	Спеціальність	А4 Середня освіта (Географія)
3	Галузь знань	А Освіта
4	Ступінь вищої освіти	другий (магістр)
5	Статус дисципліни	обов'язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	1, 2
8	Семестр	2, 3
9	Кількість змістових модулів	3
10	Форма підсумкового контролю	Залік
11	Звіт практики	звіт
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	15 кредитів
12	Загальна кількість годин	450

Мета навчальної дисципліни

У системі підготовки освітніх фахівців важлива роль належить педагогічній практиці як ланці, що з'єднує теоретичне навчання студентів з їх самостійною роботою в закладах освіти, допомагає набути певного досвіду практичної діяльності.

Педагогічна практика базується на знаннях, уміннях і навичках, отриманих студентами під час вивчення курсів психолого-педагогічного циклу, географічних дисциплін, а також методики їх навчання.

Ефективність педагогічної практики майбутніх освітян залежить від:

- озброєності практиканта психолого-педагогічними знаннями, вміннями та навичками, які необхідні для навчально-виховної роботи із учнями;
- володіння знаннями, вміннями і навичками із географії та суміжних дисциплін;
- знання сутності компонентів методичної системи навчання географії та вміння ефективного їх використання у необхідній ситуації (мету і цілі навчання, методи, прийоми, засоби, форми навчання тощо);
- належного підбору навчальних закладів для проходження педпрактики студентами: із відповідною навчально-матеріальною базою та висококваліфікованими вчителями;
- доброзичливого ставлення педагогічного колективу школи до магістрантів і надання їм допомоги у підготовці і проведенні навчально-виховної роботи із учнями;
- належного керівництва педагогічною практикою із боку старших методистів, надання фахової допомоги студентам-практикантам методистами із географії, педагогіки і психології, вікової фізіології на шкільної гігієни.

Завдання педагогічної практики

- ознайомити магістрантів із специфікою діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, із передовим педагогічним досвідом, застосуванням сучасних педагогічних технологій, із шляхами реалізації основних завдань концепції нової української школи;

- закріпити і поглибити знання із дисциплін психолого-педагогічного та методичного циклу, розширити обсяг теоретичних знань із географії;

- формувати вміння застосовувати під час виконання конкретних педагогічних завдань у школі практичні навички, отримані здобувачами у ЗВО;

- формувати у здобувачів педагогічну майстерність під час виконання ними обов'язків вчителя-предметника та класного керівника;

- виховувати у магістрантів національно-патріотичні, інтелектуальні, моральні, естетичні та інші якості, інтерес і любов до вибраної професії, потреби до самоосвіти, виробляти творчий, навчально- і науково дослідницький підхід до педагогічної діяльності.

Основні результати навчання та компетентності згідно із вимогами освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)», які вони формують**:**

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

ЗК8. Здатність до навчання впродовж життя.

ЗК9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК9. Здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички.

ФК10. Здатність розв’язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позакласної роботи, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних географічних компетентностей, фахового світогляду.

ФК11. Здатність здійснювати самостійно та організувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.

ФК12. Здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем.

ФК13. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному, інформаційному середовищі за фахом.

ФК14. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв’язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових дослідження, провадження інновацій наукової та педагогічної діяльностей.

ФК15. Здатність до організації та проведення позанавчальної роботи здобувачів освіти географічного, краєзнавчого, туристського або іншого фахового спрямування.

ФК16. Здатність володіти іноземною мовою на рівні, достатньому для роботи з навчально-методичною літературою зі спеціальності.

ФК17. Здатність здійснювати аналіз та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, формувати спроможність у них до самооцінювання.

Програмні результати навчання

ПРН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

ПРН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

ПРН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

ПРН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

ПРН5. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

ПРН6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

ПРН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

ПРН8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ПРН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

ПРН10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

ПРН11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

ПРН12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПРН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

ПРН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН15. Розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків.

ПРН16. Обирає шляхи розв’язання практичних задач у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позанавчальної роботи, творчо застосовує методи формування ключових і предметних географічних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу.

ПРН17. Знає та застосовує понятєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов’язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організовувати дослідницьку роботу.

ПРН18. Обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти.

ПРН19. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори.

ПРН20. Демонструє володіння спеціалізованими уміннями та навичками розв’язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльностей.

ПРН21. Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН22. Володіє основами іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою зі спеціальності, здатний удосконалювати й підвищувати власний професійний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН23. Володіти державною мовою України, вмінням логічно будувати власне мовлення в різних сферах професійної діяльності, презентувати результати власних досліджень усно / письмово.

Організація і проведення педагогічної практики

1. Відповідальність за організацію і проведення педагогічної практики на факультеті покладається на декана факультету та керівника педпрактикою на факультеті.

2. Керівниками педагогічної практики є:

- факультетський керівник, старший методист (призначається викладач методики навчання географії в школі);
- методисти із географії (фахової дисципліни), педагогіки, психології, шкільної гігієни;
- керівники закладів освіти (директор, його заступники);
- учителі-предметники, класні керівники**.**

3. Методичну допомогу студентам у період педагогічної практики надають усі кафедри географічного факультету, кафедра педагогіки та психології, кафедра шкільної гігієни.

4. Питання організації педагогічної практики періодично обговорюється на засіданнях кафедр, ради факультету, на методичній раді.

5. Перед початком педагогічної практики деканат факультету, факультетський керівник разом із викладачами-методистами кафедр проводять настановчу конференцію, на якій ознайомлюють здобувачів із завданнями, структурою, змістом і порядком проходження педагогічної практики.

6. Після закінчення педагогічної практики на факультеті проводиться підсумкова конференція та захист магістрантами результатів своєї навчально-виховної роботи у школі. Перед цим результати проходження студентами практики обговорюються на підсумковій педраді у школі**.**

Зміст педагогічної практики

Педпрактика на здобуття освітнього рівня магістра проводиться в умовах, які максимально наближені до майбутньої професійної діяльності здобувачів.

Її ***мета*** полягає**:** в оволодінні сучасними формами, методами, засобами навчання, новітніми технологіями навчально-виховної роботи; у розвитку вмінь студентів застосовувати у практичній діяльності фахові знання та знання з основ теорії педагогіки і психології; у вихованні інтересу до обраної професії, педагогічного такту та майстерності.

Педпрактика передбачає підготовку магістрантів до виконання функції вчителя-предметника, керівника гуртка, факультативу, класного керівника.

Основною базою проведення практики є у другому семестрі 6-9 класи і 9-11 класи ЗЗСО на вибір студента, у третьому семестрі - 9-11 класи ЗЗСО. Із метою постійної навчально-методичної допомоги магістрантам-практикантам та контролю із боку викладачів педагогіки, психології, методистів із географії у підготовці та проведенні уроків і виховних заходів використовується база міських шкіл.

Під час цієї практики студенти виконують наступні види робіт:

– ознайомлюються із навчально-виховним закладом (бесіди з адміністрацією, вчителями-предметниками, класними керівниками); із кабінетом географії: вивчають його обладнання та оформлення;

– аналізують навчальний та виховний плани роботи школи, календарні та поурочні плани вчителів-предметників, плани гуртків та факультативів, плани виховної роботи класних керівників, плани методичних об’єднань тощо;

– планують у своїх індивідуальних планах навчальну, методичну, виховну та науково-дослідну роботу на час проходження педагогічної практики;

– вивчають учнів класу, до якого прикріплені як класні керівники (ознайомлюються з особовими справами, щоденниками, класними журналами; ведуть спостереження за учнями під час уроків і позакласних занять; проводять індивідуальні бесіди з учнями, батьками, вчителями), складають психолого-педагогічну характеристику особистості учня;

– аналізують навчальну програму із географії (відповідно до кваліфікації на період

практики), ознайомлюються із необхідною навчально-методичною літературою;

– за допомогою методистів і вчителів розробляють поширені плани-конспекти із відповідних тем, за якими проводять уроки;

– організовують різні види позакласної роботи із учнями;

– відвідують і аналізують уроки, позакласні заняття вчителів-предметників і студентів-практикантів;

– виконують обов'язки класного керівника (за допомогою методиста із педагогіки та вчителя розробляють різні форми виховної роботи й застосовують їх на практиці);

– проводять роботу із батьками, беруть участь у проведенні батьківських зборів;

– аналізують свою педагогічну діяльність, ведуть щоденник проактики, опрацьовують матеріали науково-дослідної роботи, беруть участь у роботі настановчої та підсумкової конференцій із питань організації педпрактики в школі, готують звітну документацію із практики, матеріали для презентації звіту практики.

Педагогічна практика сприяє подальшому розвитку, закріпленню і удосконаленню педагогічних вмінь, сформованих під час попереднього теоретичного та практичного навчання у ЗВО. Після закінчення педагогічної практики на факультеті проводиться підсумкова конференція та захист студентами результатів педпрактики.

Структура педагогічної практики

Активна педагогічна практика із відривом від аудиторного навчання проводиться у 2-му і 3-му семестрах протягом 6-ти і 4-ох тижнів відповідно у школах м.Тернополя, а також за місцем проживання із складанням заліку.

Упродовж першого тижня магістранти-практиканти знайомляться із школою, учнями класу, до якого вони прикріплені як класні керівники, вивчають необхідну документацію, планують свою роботу на період проходження практики, спостерігають та аналізують відвідані ними уроки у вчителів-предметників, а також позакласні і позашкільні виховні заходи.

У наступний період активно включаються, як вчителі-предметники та класні керівники, у всі види навчально-виховної роботи.

Під керівництвом і за допомогою методистів, вчителів-предметників, класних керівників практиканти проводять уроки (відповідно до розкладу уроків географії в школі) та виховні заходи (відповідно до плану виховної роботи у класі, за яким закріплені).

Упродовж останнього тижня педпрактики магістранти, поряд із проведенням навчально-виховної роботи у школі, оформляють документацію та готуються до педради у ЗЗСО та підсумкової факультетської конференції в університеті.

Оцінювання педпрактики методистами відбувається в останні три дні у школі.

На підсумковій конференції із педпрактики, яка проводиться в університеті, обговорюються результати та проблеми, які виникли під час проходження практики.

Магістранти із кожної школи готують презентацію захисту звіту педагогічної практики, де висвітлюють всі основні моменти проходження практики.

Права і обов'язки магістрантів-практикантів

Магістрант-практикант має право

1. З усіх питань, які виникають під час педпрактики, звертатися до керівника педпрактики університету, факультету, старшого методиста та адміністрації і вчителів школи.

2. Вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки, організації і проведення педпрактики.

3. Під час практики брати участь у всіх навчально-методичних заходах, які проводяться в школі (збори, наради, методичні об'єднання, конференції тощо).

4. Користуватися бібліотекою, навчально-методичними посібниками кабінетів.

Магістрант-практикант зобов'язаний

1. Виконувати всі види робіт, передбачені інструкцією та програмою педагогічної практики.

2. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку школи. Виконувати вказівки адміністрації школи і керівників педпрактики.

3. Бути для учнів зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працьовитості. Проявляти свій професійний такт і майстерність. Слідкувати за своїм зовнішнім виглядом.

4. Щоденно бути в школі до закінчення уроків у класі, до якого студент прикріплений, незважаючи на те, чи є у цей день уроки географії, чи ні.

5. На період педпрактики один із магістрантів (якщо в одній школі одночасно проходять практику три і більше студента одної спеціальності), які проходять практику у даній школі, призначається старостою групи. В обов'язки старости групи входить: облік відвідування здобувачами школи; повідомлення їх про колективні збори, консультації, семінари; виконання доручень керівників педпрактики.

У випадку невиконання вимог, пред'явлених до магістранта-практиканта, він може бути усунений від проходження педпрактики.

Обов'язкова документація і облік педагогічної практики

Після закінчення навчально-педагогічної практики кожен студент здає груповому керівнику таку документацію:

- 1 індивідуальний план (після 1 пасивного тижня завіряється груповим керівником);
- 1 щоденник проходження практики;
- календарно-тематичне планування із географії (на період проходження практики);
- план роботи кабінету географії;
- наочні посібники або дидактичні матеріали із географії;
- аналіз 2-х відвіданих уроків у вчителя географії та не менше 2-х уроків у своїх колег-практикантів;
- поширені плани-конспекти не менше 5-и проведених уроків;
- методичну розробку проведеного позакласного заходу із географії;
- план роботи гуртка (секції, клубу або проблемної групи) географічного спрямування (якщо такий є);
- 1 психолого-педагогічна характеристика на учня;
- 1 психолого-педагогічна характеристика на навчальну групу;
- 1 сценарій виховного заходу і 1 виховної години (як класний керівник);
- індивідуальне дослідницьке завдання;
- 1 характеристика ЗЗСО про проходження практики магістрантом

Перелік змістових модулів

Змістовий модуль І. Навчально-методична діяльність

1. Участь у настановчій та підсумковій конференціях.
2. Відвідування уроків у своєму та інших класах, участь у їх обговоренні.
3. Підготовка до уроків, їх проведення та обговорення (відповідно до календарного плану).
4. Підготовка до позаурочних форм навчально-виховної роботи із географії, їх проведення та обговорення.
5. Індивідуальна навчальна робота з учнями (з ким конкретно, з якої теми уроку чи дисципліни).
6. Консультації у вчителів та методистів, керівників шкіл з організаційних та методичних питань.

7. Ознайомлення з методичним кабінетом школи, з роботою методичного об'єднання вчителів географії, педагогічної ради, їх відвідування.

8. Допомога вчителеві географії в обладнанні кабінету.

9. Виготовлення дидактичного матеріалу та наочних посібників.

10. Опрацювання методичної літератури за власним бажанням. Вивчення шкільної документації та матеріалів передового досвіду вчителів.

Змістовий модуль ІІ. Виховна діяльність

1. Відвідування позакласних виховних заходів у своєму та інших класах, їх обговорення.

2. Підготовка, проведення та обговорення різних форм виховної роботи з учнями класу, до якого прикріплений практикант (конкурси, вікторини, КВК, заочні подорожі, усні журнали, екскурсії, тематичні вечори, родинні свята, зустрічі з видатними людьми та ін.).

3. Підготовка і проведення індивідуальної виховної роботи з учнями (з якими, з якої теми).

4. Форми роботи із батьками (якщо такі заплановані під час практики).

5. Виступ на батьківських зборах (якщо такі заплановані під час практики).

Змістовий модуль ІІІ. Науково-дослідна діяльність

1. Ознайомлення із літературою із питань організації наукового дослідження.

2. Робота над методичним розділом магістерської роботи чи іншого індивідуального досліджуваного проекту.

3. Робота над захистом досліджуваної проблеми чи презентацією проекту.

Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання

Оцінювання результативності проходження магістрантом педагогічної практики здійснюється за 100-бальною системою.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання у традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

Розподіл балів, які отримують магістранти

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3
45	**25**	**30**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
85-89	**B**	добре	
75-84	**C**		
64-74	**D**	задовільно	
60-64	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проектор – демонстрація презентацій.

2. Комп'ютери із доступом до Інтернету – проведення настановчої і підсумкової конференцій.

Рекомендований список джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 верес. 2020 р. № 898.

2. Державний стандарт профільної середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25 лип. 2024 р. № 851.

3. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти : наказ МОН України від 02 серп. 2024 р. № 1093.

4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29 серп. 2024 р. № 1225.

5. Про затвердження типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОН України від 26 трав. 2025 р. № 765.

6. Модельні навчальні програми для 6–9 класів Нової української школи : Географія. Міністерство освіти і науки України. 2022.

7. Альтгайм Л. Б. Методика навчання географії: методичні рекомендації для проведення лабораторних занять для студентів першого освітньо-наукового ступеня (бакалавра) «Середня освіта (Географія)» /Л.Б.Альтгайм. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2025, 128 с.

8. Альтгайм Л.Б. Роль організації проведення екскурсій для школярів у м. Тернопіль для національного виховання / Л. Альтгайм, Л. Заставецька, К. Ратушняк // Актуальні питання історії України, всесвітньої історії, географії та методик їх викладання : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, 27 травня 2024 року) . – Рівне, 2024. – С. 108-112

9. Альтгайм Л. Б. Роль маркетингових стратегій у популяризації географії як шкільного навчального предмету / Л. Б. Альтгайм // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXXII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ) : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 29–30 травня 2025 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. – С. 62-64

10. Андрійчук Т., Власенко Р. Особливості використання інноваційних технологій у процесі підготовки майбутнього учителя географії. Освіта. Інноватика. Практика. 2024. Т. 12, № 9. С. 7–14. DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i9-001.

11. Бірюкова Н. В., Канська В. В. Використання активних методів навчання у процесі вивчення шкільних курсів географії. Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Section Theory and Methods of Teaching Natural Sciences. 2024. № 6. С. 34–45. DOI: 10.31652/2786-5754-2024-6-34-45.

12. Вішнікіна Л. П., Шуканова А. А., Федій О. А. та ін. Компетентнісне навчання та викладання географії в закладах загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Полтава, 2022. 265с.

13. Канський В., Дишкант А. Використання конструктивних інновацій на уроках географії в Новій українській школі. Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical

University. Section Theory and Methods of Teaching Natural Sciences. 2023. № 4. С. 37–50. DOI: 10.31652/2786-5754-2023-4-37-50.

14. Панасюра Г. С., Артеменко Р. Ю. Нестандартний урок географії: класифікація, методика застосування. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Географічні науки. 2024. Т. 2, вип. 5. С. 31–37. DOI: 10.5281/zenodo.10975605.

15. Лаврук М. М. Загальна методика навчання географії : практичні роботи. Львів, 2023. 144с.

16. Науменко С. О. Підручник географії як засіб організації проєктної діяльності здобувачів базової освіти. Проблеми сучасного підручника. 2024. Вип. 33. С. 175–188. DOI: 10.32405/2411-1309-2024-33-175-188.

17. Ткачук Н. М., Озюк У. М. Моделювання уроку географії в умовах дистанційного навчання. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2025. № 1. С. 120–129. DOI: 10.52726/as.pedagogy/2025.1.17.

18. Топузов О. М., Самойленко В. М., Вішнікіна Л. П. Загальна методика навчання географії : підручник. Київ, 2012. 512 с.

19. Bourke T., Mills R., Lane R. (eds.). Assessment in Geographical Education: An International Perspective. Cham : Springer, 2022. VIII, 232 p. DOI: 10.1007/978-3-030-95139-9.

20. Sekarrini C., Sumarmi, Bachri S., Tarya D., Giofandi E. Project-based learning: Does it affect geographic literacy skills and learning outcomes? Cypriot Journal of Educational Sciences. 2024. Vol. 19, No. 3. DOI: 10.18844/cjes.v19i3.7794.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Альтгайм Л.Б. / Педагогічна практика // Електронний навчально-методичний комплекс у системі Moodle. // https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=4455

2. https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi

3. https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti

4. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text